ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 23
Архівний № 16

Управління СБУ
по Сумській області

Реабилитационное

ДЕЛО № 15916

Горбенко
Наталья
Елисеевна.

Начато: 17 января 1947 г.

Окончено: 4 апреля 1955 г.

На 8 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-7641
Опис № 23
Архівний № 16

ково по 27 центнерів, з

* * *

Конюх Параскева Дрозденко з колгоспу „Вперед до соціалізму“, Роменського району, за перевиконання плану збереження і вирощування лошат одержала 320 кілограмів зерна, як додаткову оплату.

одержали по 37 кг проса.

* * *

Конюх з артілі „Комінтерн“, Талалаївського району, Дмитро Калиман від 4-х конематок виростив 4 лошат. В рахунок додаткової оплати правління колгоспу нарахувало йому 95 центнерів зерна.

цінне обладнання, яке використане у відбудованому хлібзаводі.

Завод має 2 механічні печі з пропускною спроможністю 4,5 тонн на добу.

Вже тепер хлібзавод повністю забезпечує потреби трудящих в печеному хлібі.

(Наш кор.).

ла державну закупку яєць. Колгоспники, які брали участь в державній здачі яєць, повинні були одержати промтовари.

Однак, райконтора Укрптахопрому ще і досі не розрахувалася зі здавцями. На її складах лежать промспілці для реалізації, бо... райспоживспілка винна конторі 1 тонну зерна.

Доки ж триватиме сварка між конторами? І чому від цього повинні терпіти колгоспники?

С. Котельніков.

КОЛИ ВІДРЕМОНТУЮТЬ ДАХ

У вересні місяці цього року я звернувся до керуючого будинками Сумського міськжитлоуправління № 5 Константінової з проханням допомогти мені зробити ремонт даху в квартирі по Комунальному провулку, яку я займаю.

— Немає у нас на це коштів,—сказала Константінова.

Тоді я звернувся до начальника житлоуправління, який зобов'язав Константінову відремонтувати мою квартиру.

Та всі мої сподівання були марні. Я і досі ходжу в житлоуправління з одним і тим же питанням.

— Коли відремонтуєте дах?

К. Крамаренко,
інвалід Вітчизняної війни.

Слідами наших виступів

„Провалюють державну справу“

Під таким заголовком в цій газеті було надруковано кореспонденцію про зрив хлібозаготівель у колгоспі ім. Сталіна, Хотінського району.

Секретар райкому КП(б)У т. Вугернічек повідомив, що факти, наведені в статті, підтвердилися. За несвоєчасний ремонт сушарки, за зрив виконання державного плану хлібозаготівель голові колгоспу, члену ВКП(б) т. Дорофєєву винесено суворе партійне стягнення.

„НЕМАЄ ВОДИ“...

Під таким заголовком в газеті „Більшовицька зброя“ 16 листопада був вміщений лист до редакції про недоліки в роботі Сумської міської лазні. Міськкомунгосп розслідував факти, вказані в листі. Вони повністю ствердилися. Завідуючого лазні Киданова з роботи знято.

ках, санаторіях, будинках інвалідів, з числом виборців не менше 50, утворюються окремі виборчі дільниці. Такі ж виборчі дільниці утворюються і в пасажирських поїздах далекого слідування. Це дозволяє брати участь в голосуванні хворим, інвалідам, людям, що перебувають в дорозі і таке інше. Голосування, таким чином, є справді загальним. Такого порядку не знає жоден виборчий закон в світі, крім СРСР.

Недавно, після восьмиріччної перерви, викликаної війною, відбувалися вибори в англійський парламент— в палату общин.

За законом кожний англійський громадянин, чоловік чи жінка, які досягли 21 року, користується пасивним і активним виборчим правом, тобто може обирати і бути обраним до парламенту. Здавалось би, вибори є загальними, як вони й називаються в англійському законі. Але тут починається ряд застережень та обмежень. За англійським виборчим законом, виборець може бути внесений до виборчих списків лише за умови, що він проживає в даному місці не менш трьох місяців (ценз осідлості) або володіє нерухомістю, яка дає не менше 10 фунтів стерлінгів*) річного прибутку (майновий ценз). Ясно, що далеко не всі громадяни задовольняють цим умовам і, отже, не можуть скористатися наданим їм законом виборчим правом.

Але це ще не все. Щоб бути обраним до парламенту, треба подати письмову заяву від „того, хто висуває кандидатуру“, від „того, хто підтримує кандидатуру“ і від 8 інших осіб, при чому всі вони повинні належати до числа виборців, внесених до виборчих списків, тобто також мати або ценз осідлості, або майновий ценз. При своєму висуванні кандидат зобов'язаний внести заставу в розмірі 150 фунтів стерлінгів. Ця застава не повертається, якщо кандидат набере менше однієї восьмої всієї кількості голосів, поданих в його виборчій окрузі. Крім того, громадянин, який висунув свою кандидатуру до парламенту, несе великі витрати на утримання виборчого агента, писарів, посильних, на наймання приміщення для виборчого бюро на канцелярські приладдя, на проведення передвиборчих зборів тощо. Зрозуміло, що такі витрати по кишені лише людині маєтній, робочій же людині вони не під силу. Таким чином, загальний характер парламентських виборів в Англії носить дуже відносний характер.

Загальні вибори в повному розумінні слова провадяться лише в Радянському Союзі. В умовах Радянської влади загальне виборче право є могутнім знаряддям участі народних мас в керівництві державою.

(Продовження буде).

*) Фунт стерлінгів—21,3 крб.

воюванні, яких часто примушували працювати проти власних країн. Ці злочини були вчинені такими організаціями, як імперський кабінет, керівний корпус гітлерівської партії, СС, СА, СД, штаб верховного командування, гестапо та інші

Обвинувач визначає конкретну відповідальність підсудних за ці злочини. Заукель, як уповноважений по вербовці робочої сили, відповідає за набір і поневолення іноземної робочої сили; Шпеєр, як міністр озброєння і керівник організації ТОДТА,—за застосування насильства і нелюдське поводження з іноземними робітниками, яке часто приводило до їх загибелі, Герінг відповідає за застосування всіх цих заходів, як генеральний уповноважений попроведенню чотирьохрічного плану. Розенберг несе відповідальність за ці заходи, як міністр окупованих східних областей; Франк—як генерал-губернатор Польщі; Зейсс-Інкварт, як намісник в Голяндії; Кейтель—як начальник штабу верховного командування німецьких збройних сил. Нелюдське поводження з іноземною робочою силою і поневолення її повністю відповідало тим теоретичним і політичним настановам гітлерівських керівників, які проголосили німецький народ „расою панів". Ці настанови містяться у висловлюваннях гітлерівських керівників, в їх документах.

23 травня 1939 року в 1943 року так званий рейхскомісар України Кох заявив у своїй промові в Києві: „Ми є расою панів і повинні правити жорстоко. Я прибув сюди, щоб допомагати фюреру. Населення мусить працювати, працювати і ще раз працювати. Деякі з цих людей виснажуються, тому, що населення не одержує досить їжі. Населення не може її вимагати. Ми приїхали сюди не для того, щоб роздавати манну. Ми приїхали сюди для того, щоб створити базу нашої перемоги. Ми є расою панів і ми мусимо пам'ятати, що найнижчий німецький робітник, в расовому і біологічному відношенні в тисячу разів цінніше, ніж тутешнє населення".

Далі обвинувач цитує цілком секретний меморандум, схвалений Розенбергом. В цьому меморандумі мова йде про евакуацію молоді з територій, зайнятих армійською групою центру. В меморандумі говориться: „Армійська група „Центр" має намір відправити на територію імперії 40—50 тисяч підлітків віком від 10 до 14 років. Бюро молоді вже розпочало про це переговори з організацією ТОДТА. Воно має намір використати цих людей після двохрічного тренування, як кваліфікованих робітників. Це навчання мусить проводитися організацією ТОДТА, яка має для цього відповідні технічні засоби. Німецькі установи особливо наполягляли їх в імперію".

26 листопада 1942 року Заукель, як генеральний повноважний по робочій силі, в своєму циркулярі нижчестоячим інстанціям писав: „З погодженням питання з начальником поліції безпеки і СД, євреї, які ще зайняті тут на якійсь роботі, мусять бути евакуйовані з території Німеччини і повинні бути замінені поляками, які будуть привезені з генерал-губернаторства".

В цьому місці оборонець Заукеля, зупинивши обвинувача, заявив, що його підзахисний суперечить проти правдивості цих документів. Підпис на цих документах,—заявляє оборонець,—зроблений на машинці, а не від руки. Оборонець заявляє також, що оскільки він не одержав можливості попередньо ознайомитися з цими документами і переговорити по цьому питанню з підсудним Заукелем, то він прохає трибунал відкласти оголошення цих документів. Голова суду лорд Лоуренс заявляє, що оборонець матиме можливість ознайомитися з усіма цими документами завтра.

На цьому голова оголошує вечірнє засідання трибуналу закритим.

сили з окупованих районів в Німеччину. „Фюрер,—писав Заукель,—розробив новий і дуже терміновий план озброєння, який потребує мобілізації двох додаткових мілионів іноземних робітників. Фюрер надав мені нові права і доручив мені вжити будь-яких заходів, які я знайду потрібними, щоб будь-якою ціною забезпечити мобілізацію робочої сили для німецької військової промисловості як з самої Німеччини, так і з протекторату польського губернаторства та інших окупованих територій. Додаткова робоча сила в своїй більшості мусить бути взята з недавно окупованих східних територій, особливо з імперського комісаріату України. Тому імперський комісаріат України повинен доставити 225 тисяч робітників до 31 грудня 1942 року і 225 тисяч додатково—до 1 травня 1943 року."

„Вербувальна кампанія, говорить обвинувач,—увінчалася успіхом. Заукель мав можливість повідомити Шпеєру, тодішньому міністру озброєнь, щовін, Заукель, може дати йому мілион робітників до жовтня 1943 року, крім того, він обіцяє дати 700 тисяч робітників для сільського господарства. Гітлерівці, не соромлячись, описували, якими засобами вони добилися цього.

Населення окупованих територій відповіло на фашистське „вербування" посиленням опору і поши-

Круппа в Ессені, доктора Егера. В свідченнях Егера говориться: „Табори, в яких перебували східні робітники, були оточені колючим дротом і пильно охоронялися. Бараки були переповнені. Раціон для східних робітників був недостатній. Вони не мали верхнього одягу, а тому користувалися ковдрами, замість пальто, в холодну і дощову погоду. У них не було взуття, багато робітників примушені були ходити на роботу босі, навіть взимку".

Далі лікар Егер повідомляє свої спостереження при відвідуванні табору для військовополонених на початку 1944 року. „Умови в цих таборах, — свідчить Егер,—були ще гірші, ніж в таборах для східних робітників в 1942 році. Медичного обслуговування в цих таборах не існувало, таке нестерпне становище створювалося з вини командування збройних сил. Коли ж табори були зруйновані бомбардуваннями, їх мешканці утримувалися в собачих конурах розміром 6 на 8 футів".

В прикінцевій частині свого свідчення лікар Егер повідомляє про становище ще в одному з таборів при заводах Круппа. Цей табір був заселений італійськими військовополоненими.

Цитуванням цього документу закінчилося ранкове засідання 12 грудня.

Відповідальний редактор О. НИКОНЕНКО.

БМ 03507 Адреса редакції: м. Суми, Кузнечна вул., 2. Телефони: загальний — 86, редактора — 1-60. Сумська обласна друкарня. Тираж 25.000 № з. 2089-2

2

Заполняется оперативным сотрудником проверочно-фильтрационной комиссии — со слов проверяемого.

АНКЕТА

на гражданина СССР, возвратившегося в СССР через _____ границу

1. Фамилия, имя, отчество Если фамилия, имя, отчество изменены, то когда, почему и какую фамилию носил до изменения	Горбенко Наталья Емельяновна
2. Год, месяц и число рождения	1921 года
3. Место рождения (республика, край, обл., район, село по новому адм. делению)	с. Руденовка Н-Доминского района Сумской обл.
4. Последнее местожительство и адрес: а) до начала войны или призыва в армию б) до убытия за границу	с. Руденовка Н-Доминского района Сумской обл.
5. Национальность, родной язык, каким иностранным языком владеет, в какой степени	Украинка, р/язык украинский иностранными языками не владеет
6. Партийность. В какой организации состоял до оккупации (плена)	Б/п.
7. Где находятся парт., комсомольские документы (когда, куда, кому сдал, порвал, отобраны оккупантами, где, кем)	—
8. Образование, когда, где учился, что окончил	малограмотная
9. Профессия, специальность	
10. Судимость при Сов. власти (кем, когда, за что и мера наказания)	не судима

11. Сведения о трудовой деятельности до оккупации или призыва в Красную армию, начиная с 1939 г.:

Даты		Название учреждения, предприятия	Должность, выполняемая работа	Адрес учреждения, предприятия (республ., край, обл., район, село)
Поступления	Увольнения			
1939 г.	1940 г.	Н-Доминское РОНКВД	уборщица	с. Н-Домина Н-Доминский р-н Сумска обл.
1940 г.	1941 г.	Н-Дом. пекарня	уборщица	— " —

12. Отношение к воинской службе (род войска, последнее звание, кадровый или призван во время войны, когда и каким военкоматом)	н/военнообязан.
13. Участие в боевых операциях (где, когда, в составе каких частей, был ли ранен, контужен). Награды за боевые операции	не участвовала

14. Прохождение службы в Красной Армии с 1939 г.:

Даты		Название (номер) части (в состав какого соединения и фронта входила часть)	Должность, звание	Местонахождение част.
Зачисления	Отчисления			
		не проходила		

15. Где, когда и при каких обстоятельствах попал в плен или окружение	не была
16. При каких обстоятельствах попал на оккупированную советскую территорию	По месту жительства
17. Сколько раз, когда, где задерживался, допрашивался военными, полицейскими органами, гестапо на оккупированной советской территории, по каким вопросам. Если судился, каким судом, за что, срок наказания, где отбывал, кем и когда освобожден; каким другим репрессиям подвергался (сам и семья) со стороны оккупантов	не подвергалась

18. Сведения о роде занятий и месте жительства на оккупированной советской территории:

Даты		Название учреждения, предприятия, фамилия предпринимателя	Должность, выполняемая работа	Адрес местожительства
Поступления	Увольнения			
1941г.	1942г.	нигде не работала		г. Суходонецк Ростовской обл.

19. Когда и при каких обстоятельствах попал на территорию, воюющих с СССР стран или в оккупированную Германией страну (выяснить подробно, попал ли за границу в качестве военнопленного, мобилизованного или выехал добровольно)	1942 года была мобилизована и вывезена в Германию
20. Вызывался ли за границей на допросы, кем, когда, в связи с чем. Если судился, где, когда, каким судом, за что, срок наказания, где содержался, при каких обстоятельствах и когда освобожден	не вызывалась

3

21. Сведения о роде занятий и месте жительства за границей:

Даты		Название учреждения, предприятия, фамилия предпринимателя	Адрес учреждения, предприятия (страна, окр., уезд, город, село)	Какую работу выполнял и где жил (точный адрес) и по каким документам
Поступления	Увольнения			
1942	1945 г.	завод по выработке чаш	Германия г. Соноберг	Разные работы жила в лагере

22. Служил ли в армиях, воюющих с СССР стран или других воинских антисоветских формированиях (указать в каких частях, когда, должность, звание)	не служил
23. Кого из советских граждан знает как изменников Родине, предателей и пособников (указать фам., имя, отч., установочные данные и в чем выражалась их изменническая деятельность и где они сейчас находятся)	не знает
24. Когда и при каких обстоятельствах вернулся в СССР или прибыл на границу СССР (одиночным порядком или в группе (с кем), явился добровольно или задержан, кем, когда)	1945 г. при освобождении Американские войска одиночным порядк. добровольно.

25. Сведения о семье и близких родственниках (отец, мать, жена, дети, братья, сестры) по последним известным ему сведениям (с указанием года, даты)

Фамилия, имя и отчество	Возраст	Степень родства	Постоянное место жительства и род занятий до войны	Где проживают (адрес) и чем занимаются (по последним данным), если выбыли с постоянного места жительства (куда), погибли, умерли, откуда ему стало это известно
Горбенко Елисей Степанович	1889	отец	с. Русановка колхозник	с. Русановка Л. Доминского р-на Сумской обл. колхозник
Горбенко Анисья Яковлевна	1899	мать	— " —	— " —
Горбенко Вас. Ел.	1926	брат	— " —	— " —

26. Кто может подтвердить изложенное в анкете: а) за время пребывания в армии; б) за время пребывания на советской оккупированной территории; в) за время пребывания за границей. (указать фамилию, имя, отчество лиц, где они живут и чем занимаются)	1. Завгородний сверид г. Сусаночи 2. Набак Петр Яков — " — Богомаз Галина г. Пекари Роменск. о. Николаева Галина г. Харьков.
27. Что хочет опрашиваемый сообщить о себе дополнительно	Ничего
28. Куда опрашиваемый хочет ехать (точный адрес) и что делать	
29. Перечислить все имеющиеся у опрашиваемого документы, кем, когда они выданы и их №№	не имеет

Примечание. Если некоторые вопросы анкетным путем не будут выяснены, о них проверяемый должен быть допрошен отдельно.

Место для фотокарточки

Подпись опрошенного Набак

Анкета заполнена «17» января 1947 г. в Л-Долинском ромвд проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР

Л-Долинское ромвд Сумской обл.

(адрес пров.-фильтрац. пункта)

Инстр-ор ОАТС Западня

(должность, звание и фамилия (разборчиво) допросившего)

(подпись)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

« » _____ месяца 194 г. из материалов проверочно-фильтрационного дела видно, что

(фамилия, инициалы)

РЕШЕНИЕ:

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ФИЛЬТР. КОМИССИИ: Начальник Л-Долинского ромвд лейтенант (должность, звание и фамилия (разборчиво)) (подпись)

ЧЛЕНЫ КОМИССИИ: Зам. Нач. ромвд мл. лейтенант. (должность, звание и фамилия) (подпись)

Нач. ромвд майор (должность, звание и фамилия) (подпись)

Справка

4

По учетам Л. Доминского РОМВД

Гр. Горбенко Наталья Елисеевна 1921 года рожд. урож. с. Русановка Л. Доминского р-на Сумской обл. не числится

Исп. Л. Доминского РОМВД

Справка.

По учетам Л-Доминского РОМГБ

Гр. Горбенко Наталья Елисеевна рожд. 1921 года урож. с. Русановка Л Доминского р-на Сумской обл.

Нач. Л-Доминского РОМГБ

УРСР

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
РУСАНІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
депутатів трудящих
Л-Долинського району
Сумської області

22 лютого 1947 р.

№ _____

с. Русанівка.

Справка. Характ.
Дана на громад.
Горбенко Наталка
Алексіївна 1921 р.
народження. Уроженка
с. Русанівка
Л. Долинського р-ну
Сумської обл. українка.
б/п. Грамотна. До окупації
працювала 4 кл. В 1943 р.
була уявлена примусово
в Германію де й перебув.
до 1945 р. В 1945 р. прибула
в с. Русанівка де й удалійшла
Голова Ворожу
секретар ср Кукаліть

УРСР Виконавчий Комітет Сумської Ради депутатів трудящих Л-Долинського району Сумської області

що супроводився рос-
скороченням робочо-
в дію великої сітки
них і культурних за-
ний добробут трудя-
оєні і жити населен-

ою завдання значно

е продуктів харчуван-
поліпшити впорядже-
посилити піклуван-
о поліпшення умов
ися того, щоб наша
овувала знання, науку

трудове і побутове
ської Армії, інвалідів
ерів Радянської Армії,
кого народу, а також
ь мирну працю і без-

**ще більш забезпече-
матеріального добробу-
атиме за кандидатів**

гла великих успіхів.
ла національна фор-
янська культура. На
56 вищих учбових за-
2 сільських клуби.

бояр, німецьких загарбників, на слу
зенні вороги українського народу—
налісти.

Партія більшовиків ставить своїм
час добитися дальшого зміцнення і
їльській і Закарпатській областях
економіки і культури.

**Хто хоче, щоб Західні, Ізмаїльс
догнали в своєму розвитку інші обла
хоче, щоб трудящі України жили куль
той голосуватиме за кандидатів блоку**

На варті мирної праці радянськог
гутня Радянська Армія, овіяна слав
Вітчизняної війни проти німецьких
Неухильний ріст сили і могутності Р
во-Морського Флоту—запорука мирн
і зміцнення миру в усьому світі. Ра
кластися на свою армію. Комуністичн
боротиметься за дальше зміцнення
держави.

**Хто хоче, щоб рубежі нашої Вітч
ворогів, хто прагне і надалі зміцнюва
Військово-Морський Флот—вірних захи
той голосуватиме за кандидатів блок**

Сталінська зовнішня політика мир
її твердо і неухильно проводить рад
піднесла міжнародний авторитет Ра
піднесла роль СРСР в розв'язанні м
ський Союз постав перед усім світ
яка твердо і послідовно відстоює інт

909

НКВД СССР

Проверочно-фильтрационный пункт

Город Горух.- Австрия

9.IV.-46

№ 1866

Фото-карточка

Видом на жительство служить не может

Действительно по «.10.» июня 1946 г.

УДОСТОВЕРЕНИЕ

Выдано Горбенко Наталье Елисеевне
(фамилия, имя, отчество)

года рождения 1921, место рождения Сумская обл. Лебединский р-н с. Русановка

в том, что он по прибытии из -за границы 5 апр.
«1» апреля м-ца по «10» апреля
м-ца 1946 г. содержался в 306-ом проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР и следует к избранному месту жительства Сумская обл. Лебединский р-н с Русановка.
(указать точный адрес)

Удостоверение по приезде к месту жительства должно быть сдано в местный орган НКВД для получения вида на жительство.

Начальник проверочно-фильтрационного пункта

(печать) (подпись)

198.

вное

мотрено в соответствии [illegible]

авлено для [illegible]

[illegible] ССР № 00750

[illegible] фонде

с отражением на оперативно-

очном учете.

ересмотрел

ены:

ачальник отдела [illegible]

отд. УКГБ [illegible] УССР

по Сумской обл.

195 г.

8

Архивное дрильтдело № 15915
пересмотрено в соответствии с приказом КГБ при СМ СССР № 00750
и оставлено для дальнейшего хранения в архиве в агентурном фонде
карт на репатр., находившегося в
америк. оккуп. зоне.
справочном учете. с отражением на оперативно-
Пересмотрел оп. уп. 4 отд
мл. л-т Бабчук
Согласны:
Начальник отделения Бабчук
Нач. отд. УКГБ при
по Сумской обл.
4 " IV 1955 г. Рябов

ЗАВЕРИТЕЛЬНАЯ НАДПИСЬ

В данном деле пронумеровано 8 листов

(восемь)

24. 11. 92 г.

Должность

Подпись

ЗАВ. РАБОЧИЙ НАПИС

В даній справі пронумеровано 8 аркушів

(вісім)

Посада «10» 01 93

Підпис

Перевірено 19.10.2026

Арт 1-С-3803 1